

În atenția

Primului Ministru al României

Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale

Agenției Naționale pentru Romi

Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse Între Femei și Bărbați

POZIȚIE

FAȚĂ DE APLICAREA PRINCIPIULUI EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎN ROMÂNIA

Cluj, 03.02.2011.

În timp ce mă pregăteam să-mi exprim poziția față de implementarea principiului egalității de șanse în România, pe 2 februarie 2011 Comisia Drepturilor Omului și Comisia pentru Egalitate de Șanse a Senatului a votat favorabil propunerea legislativă a deputatului PDL Silviu Prigoană prin care denumirea "rom" este înlocuită cu "țigan". De aceea, în introducerea acestui document accentuez câteva din ideile expuse în articolul meu *Dezbaterea „rom” versus „țigan”* publicat în revista Critic Atac (<http://www.criticatac.ro/4434/dezbaterea-%e2%80%9erom-versus-tigan%e2%80%9d/>): Consider drept foarte grav și de condamnat ferm faptul că în România, stat membru al Uniunii Europene, azi se aduc astfel de decizii în numele „drepturilor omului” și al „egalității de șanse”. Prin acest vot, majoritatea membrilor celor două comisii au încălcat și au denaturat principiile consacrate ale Uniunii Europene și ale României, și astfel aduc prejudicii cetățenilor români în fața întregii lumi. Trebuie să ne întrebăm serios: cei care au votat în favoarea propunerii Prigoană nu sunt capabili să înțeleagă argumentele Consiliului Legislativ al României expuse în avizul său negativ din octombrie 2010 asupra propunerii Prigoană? Sau au convingeri personale rasiste (chiar exprimate prin motivațiile lor personale) care nu le permit să respecte drepturile omului și egalitatea de șanse? Atunci de ce sunt acolo unde sunt? Deoarece prin votul lor au dat dovadă de incompetență și de rasism anti-țigănesc, Guvernul și Parlamentul României ar trebui să-i sancționeze în vederea dovedirii faptului că respectă Constituția României și propriile legi cu privire la combaterea discriminării și asigurării egalității de șanse, precum și toate reglementările europene și internaționale la care a aderat.

Fundația Desire pe care o reprezintă, este implicată în proiectul „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor române pe piața muncii”, acesta fiind implementat de Asociația Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noștri” din Timișoara în parteneriat cu Fundația Desire, Asociația Parudimos, Agenția Națională pentru Romi, Primăria Municipiului Timișoara, și Fundația Autonomia din Ungaria. Proiectul este co-finanțat prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 “Investește în oameni!” Fondul Social European, [<http://www.femrom.ro/index.html>].

Una dintre activitățile principale ale proiectului nostru este promovarea principiului egalității de șanse și nediscriminării. În virtutea expertizei acumulate și prin acest proiect supun atenției Dumneavoastră prezentul document de poziție față de aplicarea principiului egalității de șanse în România. În măsura în care considerați că aveți nevoie de colaborarea cu noi în acest domeniu, în continuare vă stăm la dispoziție în vederea identificării și implementării unor soluții privind punerea în practică a acestui principiu conform reglementărilor legislative naționale și internaționale asumate de țara noastră.

Principiul egalității de șanse este formal asumat de către Guvernul României ca un capitol ce trebuia satisfăcut de-a lungul procesului de aderare la Uniunea Europeană. Formalismul care înconjoară întreaga problemă se manifestă în mai multe fenomene, printre ele:

- lipsa unei metodologii adecvate care ar putea sluji implementarea Legii pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați atât în domeniul public cât și cel privat,
- lipsa unei viziuni și a unor practici guvernamentale care să conecteze prevederile acestei legi la celelalte prevederi legislative,
- lipsa interesului și expertizei privind integrarea perspectivei egalității de șanse în toate politicile publice (de la elaborarea, prin implementarea și până la monitorizarea acestora din acest punct de vedere),
- lipsa structurilor instituționale care să asigure coordonarea politicilor ministeriale din perspectiva asigurării egalității de șanse,
- lipsa interesului și expertizei de a trata principiul egalității de șanse în complexitatea sa, la intersecția multiplelor axe care generează inegalitatea (gen, etnie, vârstă, statut social, orientare sexuală),
- plasarea Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați la Ministerul Muncii într-o poziție care nu-i permitea luarea deciziilor și nu-i asigura fonduri proprii (iar de vreo doi într-un statut din care existența ei este invizibilă),
- lipsa unor reglementări precise și fonduri necesare care să asigure funcționarea efectivă și eficientă a Comisiilor Județene pentru Egalitatea de Șanse, inclusiv lipsa definirii responsabilităților membrilor săi (instituții publice și persoanele care le reprezintă în COJES), dar și lipsa inițiativelor la nivel local în acest domeniu,

- neutilizarea expertizei din domeniul egalității de șanse acumulată prin programele de studii de gen, și atitudinea respingătoare a universităților față de aceste programe,
- față de ceea ce dictează piața neoliberală, sau Fondul Monetar Internațional, sau Banca Mondială, statul român este neputincios în materie de asigurarea egalității de șanse,
- în perioade de criză economică toate măsurile afirmative ce urmăresc egalizarea șanselor sunt primele supuse riscului de a fi eliminate,
- reglementările europene privind egalitatea de șanse nu sunt obligatorii în Uniunea Europeană, ele sunt transmise către statele membre doar ca recomandări, iar în România nu există o forță care ar putea negocia impunerea lor pe plan național și local.

Această stare de fapt este menținută printre altele și de gândirea actorilor sociali despre:

- egalitatea de șanse, precum și despre inegalitățile care au apărut și se adâncesc tot mai mult datorită transformărilor economice din ultimii douăzeci de ani,
- experiențele legate de perioada socialistă în raport cu „egalitatea între femei și bărbați”, sau cu „egalitatea dintre persoane cu statut social diferit”.

În vederea recunoașterii egalității de șanse ca o valoare socială este nevoie de acceptarea faptului că:

- inegalitățile sociale au cauze structurale și ele nu se explică prin capacitățile înnăscute sau dobândite ale individului,
- egalitatea de șanse este o problemă social-economică, și nu doar una juridică,
- indivizii nu pornesc de la baze egale în competiția pentru resursele necesare unui trai adecvat, iar aceste condiții nu pot fi controlate/ schimbate doar de către ei, fără sprijinul unor actori instituționali (cum ar fi statul, sau corporațiile naționale sau internaționale) ce au în mâini pârghii prin care pot interveni în vederea re-echilibrării, sau cel puțin ameliorării inegalităților produse,
- dincolo de asigurarea egalității în fața legii există o serie de realități ale vieții cotidiene care reduc capacitatea unelor categorii sociale de a trăi efectiv cu aceste drepturi,
- pe lângă precaritatea condițiilor materiale, categoriile dezavantajate sunt afectate și de prejudecățile negative prin care ele și condiția lor defavorizată se percep de către opinia publică,
- asigurarea egalității de șanse nu se reduce la sistemele de cote care promovează categoriile dezavantajate în anumite poziții la care nu pot ajunge doar prin efortul lor, ci presupun un set de măsuri afirmative care vizează capacitatea acestora în diverse domenii ale vieții.

Pe baza celor de mai sus, echipa Fundației Desire susține și este dispusă să sprijine următoarele demersuri:

- crearea unei structuri guvernamentale în subordinea directă a cabinetului Primului Ministru, care să coordoneze politicile publice menite să asigure implementarea principiului egalității de șanse în toate domeniile,
- crearea unor structuri decizionale ai autorităților publice locale care să vină cu propuneri, să implementeze și să monitorizeze aplicarea principiului egalității de șanse atât în domeniul public, cât și cel privat,
- colaborarea acestor structuri de la nivel central și local cu organizații și asociații civice care vizează promovarea egalității de șanse în diverse domenii (educație școlară, piața muncii, sănătate, cultură, politică),
- dezvoltarea unei capacități administrative care să gestioneze la diverse niveluri și în diferite domenii practica analizei și monitorizării politicilor instituționale din punctul de vedere al impactului acestora asupra grupurilor dezavantajate,
- elaborarea și susținerea financiară a unor măsuri afirmative care vizează egalizarea șanselor între categoriile sociale multiplu dezavantajate în toate domeniile vieții,
- introducerea problematicii egalității de șanse în curricula școlară de la toate nivelele educaționale,
- derularea unor programe de formare adresate autorităților și instituțiilor publice, dar și companiilor private și publice în vederea sensibilizării lor sociale și a dobândirii unor cunoștințe de bază despre inegalități, discriminare și asigurarea egalității de șanse.

Anexez la acest document de poziție raportul sintetic intermediar asupra cercetărilor derulate în cadrul proiectului „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor române pe piața muncii” intitulat „Accesul romilor la muncă decentă și nevoia de capacitate economică”.

Enikő Vincze, președinte
Fundația Desire